

Sygnatura akt VI Ka 19/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **31 marca 2015** r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach, Wydział VI Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący SSO Marcin Mierz (spr.)

Sędziowie SSO Krzysztof Ficek

SSR del. Małgorzata Peteja-Żak

Protokolant Katarzyna Kajda

przy udziale Bożeny Sosnowskiej

Prokuratora Prokuratury Okręgowej

po rozpoznaniu w dniu 31 marca 2015 r.

sprawy skazanego **P. S. (1)** syna G. i A.,

ur. (...) w B.,

w przedmiocie wydania wyroku łącznego

na skutek apelacji wniesionej przez skazanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Tarnowskich Górach

z dnia 13 października 2014 r. sygnatura akt VI K 566/14

na mocy art. 437 kpk, art. 438 kpk, art. 439 § 1 pkt 8 kpk, art. 624 § 1 kpk

1. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

- ustala, iż opisanego w pkt. I przestępstwa z art. 280 § 2 kk w zw. z art. 157 § 2 kk w zw. z art. 11 § 2 kk w zw. z art. 64 § 2 kk skazany dopuścił się w dniu 19.10.2001 r.;
- ustala, że wyrokiem opisanym w pkt. VI P. S. (1) został skazany za czyn z art. 292 § 1 kk na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności;

2. uchyla pkt 4 zaskarżonego wyroku w części odnoszącej się do wyroku opisanego w pkt. I i w tym zakresie umarza postępowanie w sprawie o wydanie wyroku łącznego;

3. w pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy;

4. zwalnia skazanego od ponoszenia wydatków postępowania odwoławczego, obciążając nimi Skarb Państwa.

Sygn. akt VI Ka 19/15

UZASADNIENIE

wyroku Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 31 marca 2015 roku

Rozpoznając sprawę z wniosku P. S. (1) o wydanie wyroku łącznego Sąd Rejonowy w Tarnowskich Górach ustalił, że P. S. (1) skazany został następującymi wyrokami:

I. Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 9 lipca 2002 roku, sygn. akt IV K 46/02, za przestępstwo z art. 13 § 1 kk w zw. z art. 280 § 1 kk w zw. z art. 64 § 2 kk, popełnione w miesiącu wrześniu 2001 roku, na karę 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz za przestępstwo z art. 280 § 2 kk w zw. z art. 157 § 2 kk w zw. z art. 11 § 2 kk w zw. z art. 64 § 2 kk, na karę 4 lat pozbawienia wolności oraz karę łączną 4 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności, na poczet której zaliczono oskarżonemu okres rzeczywistego pozbawienia wolności od 19 października 2001 roku do 9 lipca 2002 roku, który to wyrok utrzymano w mocy wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 14 listopada 2002 roku, sygn. akt II AKa 409/02;

II. Sądu Rejonowego w Tarnowskich Górach z dnia 10 stycznia 2008 roku, sygn. akt II K 668/07, za przestępstwo z art. 280 § 1 kk w zw. z art. 278 § 5 kk w zw. z art. 275 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk w zw. z art. 64 § 2 kk, popełnione w dniu 16 kwietnia 2007 roku, na karę 3 lat pozbawienia wolności, na poczet której zaliczono oskarżonemu okres rzeczywistego pozbawienia wolności od 16 kwietnia 2007 roku do 10 stycznia 2008 roku;

III. Sądu Rejonowego w Zawierciu z dnia 16 maja 2012 roku, sygn. akt II K 662/11, za przestępstwo z art. 13 § 1 kk w zw. z art. 280 § 1 kk w zw. z art. 158 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk w zw. z art. 64 § 2 kk, popełnione w dniu 17 lipca 2010 roku, na karę 2 lat i 8 miesięcy pozbawienia wolności, na poczet której zaliczono oskarżonemu okres rzeczywistego pozbawienia wolności od 1 września 2010 roku do 30 września 2010;

IV. Sądu Rejonowego w Tarnowskich Górach z dnia 13 września 2012 roku, sygn. akt VI K 858/12, za przestępstwo z art. 280 § 1 kk w zw. z art. 275 § 1 kk w zw. z art. 276 kk w zw. z art. 11 § 2 kk w zw. z art. 64 § 2 kk, popełnione w dniu 25 maja 2012 roku, na karę 4 lat pozbawienia wolności oraz za przestępstwo z art. 280 § 1 kk w zw. z art. 64 § 2 kk, popełnione w nocy z 6/7 czerwca 2012 roku, na karę 3 lat pozbawienia wolności oraz na karę łączną 5 lat pozbawienia wolności, na poczet której zaliczono oskarżonemu okres rzeczywistego pozbawienia wolności od 14 czerwca 2012 roku do 7 sierpnia 2012 roku;

V. Sądu Rejonowego w Tarnowskich Górach z dnia 18 października 2013 roku, sygn. akt II K 678/13, za przestępstwo z art. 190 § 1 kk w zw. z art. 64 § 1 kk, popełnione w dniu 29 kwietnia 2013 roku, na karę grzywny w rozmiarze 30 stawek dziennych po 10 złotych;

VI. Sądu Rejonowego w Tarnowskich Górach z dnia 25 czerwca 2013 roku, sygn. akt VI K 1360/12, za przestępstwo z art. 291 § 1 kk w zw. z art. 64 § 1 kk, popełnione w czerwcu 2012 roku, na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności.

Po przeprowadzeniu rozprawy, wyrokiem łącznym z dnia 13 października 2014 roku (sygn. akt VI K 566/14) Sąd Rejonowy w Tarnowskich Górach orzekł, co następuje:

1. na podstawie art. 85 kk, art. 86 § 1 kk łączy kary pozbawienia wolności orzeczone wyrokami w sprawach VI K 858/12 i VI K 1360/12 opisanymi wyżej w punktach IV i VI i wymierza P. S. (1) w ich miejsce karę łączną 5 (pięciu) lat pozbawienia wolności;

2. ustala, iż w zakresie objętym wyrokiem łącznym poszczególne połączone wyroki nie podlegają odrębnemu wykonaniu;

3. na podstawie art. 577 kpk na poczet orzeczonej w pkt 1 kary łącznej pozbawienia wolności zalicza skazanemu okres rzeczywistego pozbawienia wolności od dnia 14 czerwca 2012 roku do dnia 7 sierpnia 2012 roku w sprawie VI K 858/12 oraz okresy kar dotychczas odbytych w sprawach podlegających łączeniu;

4. na podstawie 572 k.p.k. umarza postępowanie w przedmiocie wydania wyroku łącznego w pozostałym zakresie opisanym wyżej w punktach I, II, III i V;
5. na mocy art. 29 ustawy Prawo o adwokaturze zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. E. B. kwotę 147,60 zł (sto czterdzieści siedem złotych sześćdziesiąt groszy) brutto tytułem nieopłaconej pomocy prawnej za obronę skazanego z urzędu;
6. na mocy art. 624 § 1 pkp zwalnia skazanego od ponoszenia kosztów w sprawie wydania wyroku łącznego.

Osobistą apelację od tego wyroku wywiódł skazany P. S. (2) wnosząc o ponowne wydanie wyroku łącznego z zastosowaniem zasady absorpcji. W uzasadnieniu środka odwoławczego skazany zaapelował do sądu odwoławczego, by ten wydał orzeczenie stwarzające dla skazanego sytuację korzystniejszą niż istniejąca przed wydaniem wyroku łącznego. Wniósł także o objęcie karą łączną kary orzeczonej wyrokiem wydanym w sprawie o sygnaturze akt II K 662/11 Sądu Rejonowego w Zawierciu.

Sąd zważył, co następuje:

Analiza akt sprawy, pisemnych motywów zaskarżonego orzeczenia oraz argumentów i wniosków apelacji prowadzić musi do uznania, iż osobista apelacja skazanego na uwzględnienie nie zasługiwała. Jej wywiedzenie wywołało jednak konieczność dokonania przez sąd odwoławczy z urzędu zmian w zaskarżonym wyroku w zakresie nieobjętym wywiedzionym środkiem odwoławczym, jak również uchylenia fragmentu orzeczenia dotkniętego uchybieniem o charakterze tzw. bezzwzględnej przyczyny odwoławczej.

Rozpoznając wywiedzioną przez skazanego apelację, sąd odwoławczy z urzędu dopatrył się zaistnienia w niniejszej sprawie tzw. bezzwzględnej przyczyny odwoławczej określonej w art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k. w postaci tzw. powagi rzeczy osądzonej w efekcie której dojść musiało do uchylenia punktu 4 zaskarżonego wyroku w części odnoszącej się do wyroku opisanego w punkcie I części wstępnej i umorzenia w tym zakresie postępowania o wydanie wyroku łącznego. W punkcie 4 zaskarżonego wyroku zawarte zostało bowiem rozstrzygnięcie o umorzeniu postępowania w sprawie o wydanie wyroku łącznego w odniesieniu do kary jednostkowej orzeczonej wyrokiem Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 9 lipca 2002 roku, sygn. akt IV K 46/02. Tymczasem postępowanie w tym zakresie w niniejszej sprawie zostało już prawomocnie umorzone postanowieniem właściwego do rozstrzygnięcia tej kwestii Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 2 czerwca 2014 roku (sygn. akt IV 79/14) (k. 58 akt). W zakresie zatem zawartego w punkcie 4 zaskarżonego wyroku orzeczenia obejmującego wyrok opisany w punkcie I części wstępnej wyroku łącznego doszło uprzednio do wydania prawomocnego rozstrzygnięcia i umorzenia postępowania z uwagi na brak podstaw do wydania wyroku łącznego. Sytuacja taka zgodnie z akceptowanym powszechnie w orzecznictwie poglądem rodzi przesłankę negatywną postępowania w sprawie o wydanie wyroku łącznego w postaci tzw. powagi rzeczy osądzonej (tak między innymi wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 listopada 2011 roku, sygn. akt II KK 149/11, OSNKW 2011/12/113). W przedmiocie tej przesłanki wypowiedział się Sąd Najwyższy również w postanowieniu z dnia 10 lipca 2013 roku (sygn. akt II KK 14/13 – Biuletyn PK 2013/7/5-8) stwierdzając między innymi, że przy badaniu stanu rzeczy osądzonej w ramach postępowania o wydanie wyroku łącznego idem należy oceniać pod kątem tego, o czym rozstrzygnięto w określonych częściach porównywanych orzeczeń. Ponieważ kwestia możliwości połączenia węzłem kary łącznej kary jednostkowej pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem opisanym w punkcie I części wstępnej zaskarżonego wyroku łącznego była już przedmiotem rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie, brak było podstaw do ponownego orzekania w przedmiocie objęcia karą łączną kary wymierzonej tym wyrokiem jednostkowym. Konieczne stało się zatem uchylenie punktu 4 zaskarżonego wyroku w części odnoszącej się do wyroku opisanego w punkcie I. części wstępnej wyroku i w tym zakresie umorzenie postępowania o wydanie wyroku łącznego, które to postępowanie nie powinno się w ogóle toczyć. Rozstrzygnięcie takie musiało zapaść po stwierdzeniu przez sąd odwoławczy tzw. bezzwzględnej przyczyny odwoławczej.

Do zmiany zaskarżonego wyroku dojść musiało także w kwestii ustaleń poczynionych przez Sąd Rejonowy w odniesieniu do daty popełnienia, kwalifikacji prawnej oraz kary orzeczonej za przestępstwa objęte wyrokami

jednostkowymi opisanymi w punktach I i VI części wstępnej zaskarżonego wyroku łącznego. W punkcie I części wstępnej wyroku łącznego Sąd Rejonowy nie wskazał daty popełnienia objętego opisanym tam wyrokiem Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 9 lipca 2002 roku, sygn. akt IV K 46/02 drugiego z czynów przypisanych oskarżonemu tym wyrokiem, a to przestępstwa z art. 280 § 2 kk w zw. z art. 157 § 2 kk w zw. z art. 11 § 2 kk w zw. z art. 64 § 2 kk. Z odpisu tego wyroku wynika, iż czynu tego dopuścił się oskarżony w dniu 19 października 2001 roku. W tym zatem zakresie dojść musiało do zmiany zaskarżonego orzeczenia. Z kolei w odniesieniu do wyroku opisanego w punkcie VI części wstępnej zaskarżonego wyroku łącznego Sąd Rejonowy dopuścił się uchybienia polegającego na błędnym wskazaniu zarówno kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu, jak i wymiaru kary, która orzeczona została ostatecznie wobec P. S. (1). Pominął Sąd Rejonowy zupełnie okoliczność, iż wyrokiem Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 17 grudnia 2013 roku (sygn. akt VI Ka 887/13) wyrok Sądu Rejonowego w Tarnowskich Górach wydany w dniu 25 czerwca 2013 roku w sprawie o sygn. akt VI K 1360/12 został zmieniony poprzez zakwalifikowanie czynu przypisanego oskarżonemu jako przestępstwa z art. 292 § 1 k.k. oraz obniżenie wymiaru kary orzeczonej wobec oskarżonego do 6 miesięcy pozbawienia wolności. Dostrzeżenie w tym względzie nieprawidłowości w opisie zapadłych wobec skazanego wyroków spowodować musiało zmianę zaskarżonego orzeczenia poprzez poczynienie prawidłowych ustaleń faktycznych w opisanym wyżej zakresie. Zmiana powyższa nie posiadała jednak wpływu na ocenę trafności orzeczenia o karze łącznej zawartego w zaskarżonym wyroku łącznym. W odniesieniu do kary orzeczonej wyrokiem jednostkowym opisanym w punkcie I części wstępnej zaskarżonego wyroku łącznego doszło bowiem ostatecznie do umorzenia postępowania z uwagi na stwierdzenie tzw. powagi rzeczy osądzonej. Z kolei skorygowana przez sąd odwoławczy kwalifikacja prawna czynu objętego wyrokiem opisanym w punkcie VI części wstępnej wyroku łącznego oraz wymiar kary jednostkowej orzeczonej za to przestępstwo również w końcowym efekcie nie mógł posiadać wpływu na ocenę trafności zaskarżonego wyroku, a to z uwagi na określenie w sposób korzystniejszy niż wynikający z wymiaru orzeczonych wobec skazanego kar jednostkowych górnej granicy kary łącznej możliwej do orzeczenia wobec skazanego. Ponieważ granice te zakreślone zostały w sposób dla skazanego korzystniejszy niż ten, który należałoby przyjąć stosując obowiązujące zasady określania granic kary łącznej, błąd w postaci ustalenia o dwa miesiące wyższego niż rzeczywisty wymiaru kary jednostkowej nie mógł w przypadku zaskarżenia wyroku wyłącznie na korzyść skazanego posiadać wpływu na ocenę prawidłowości orzeczenia o karze łącznej zawartego w zaskarżonym orzeczeniu. Dokonana przez sąd odwoławczy zmiana zaskarżonego orzeczenia w powyższym względzie nie przekładała się zatem na ocenę prawidłowości wymiaru kary łącznej zawartego w wyroku łącznym.

Okolicznością, która zbadana zostać musiała z urzędu jako pierwsza w toku kontroli instancyjnej pozostawała prawidłowość zaskarżonego orzeczenia w zakresie ustalenia przez Sąd Rejonowy zbiegów realnych przestępstw. Ustalenie prawidłowych zbiegów realnych przestępstw stanowi okoliczność o fundamentalnym znaczeniu dla wydania wyroku łącznego podlegającą każdorazowo kontroli z urzędu. Dostrzeżenie bowiem w tym zakresie nieprawidłowości mogłoby spowodować uchylenie lub zmianę zaskarżonego wyroku na korzyść skazanego niezależnie od granic zaskarżenia i podniesionych zarzutów.

Przeprowadzona w tym zakresie kontrola instancyjna doprowadziła do uznania, że prawidłowo ustalił Sąd Rejonowy zbieg realny przestępstw będący podstawą orzeczenia o karze łącznej. Zasadnie zatem przyjął Sąd Rejonowy, że kary orzeczone wyrokami Sądu Rejonowego w Tarnowskich Górach z dnia 13 września 2012 roku, sygn. akt VI K 858/12 oraz Sądu Rejonowego w Tarnowskich Górach z dnia 25 czerwca 2013 roku, sygn. akt VI K 1360/12 opisanymi w punktach IV i VI części wstępnej wyroku łącznego i niniejszego uzasadnienia podlegają łączeniu. Pierwszy z wyroków z których czyny składają się na ten zbieg realny zapadł w sprawie o sygnaturze akt VI K 858/12 w dniu 13 września 2012 roku. Czyn natomiast objęty wyrokiem wydanym w sprawie o sygnaturze akt VI K 1360/12 popełniony został zanim zapadł wyrok w sprawie o sygnaturze akt VI K 858/12, a zatem zanim zapadł pierwszy, nieprawomocny wyrok skazujący co do któregośkolwiek z tych przestępstw. Kary pozbawienia wolności orzeczone wyrokami wydanymi w sprawach o sygnaturach akt VI K 858/12 oraz VI K 1360/12 kwalifikowały się zatem do połączenia.

Jednocześnie żadna z pozostałych orzeczonych wobec skazanego kar nie kwalifikowała się do tego, by objąć ją węzłem kary łącznej. Pomijając skazanie wyrokiem Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 9 lipca 2002 roku, sygn. akt IV K 46/02 w zakresie którego postępowanie w sprawie o wydanie wyroku łącznego zostało ostatecznie z przyczyn

formalnych umorzono, czyny objęte wszystkimi pozostałymi wyrokami za wyjątkiem wyroków opisanych w punktach IV i VI części wstępnej zaskarżonego wyroku łącznego nie pozostawały w zbiegu realnym, a co za tym idzie nie dawały podstaw do połączenia orzeczonych w związku z ich popełnieniem kar. Pomiedzy czynami tymi nie zachodzi bowiem uprawniająca do orzeczenia kary łącznej zależność wyrażająca się w popełnieniu przynajmniej dwóch z przestępstw zanim zapadł pierwszy, nieprawomocny wyrok co do któregośkolwiek z nich. Każde z kolejnych przestępstw popełniał skazany P. S. (1) po wydaniu wyroku obejmującego poprzednie z popełnionych przez niego przestępstw. I tak, przestępstwo objęte wyrokiem wydanym w sprawie Sądu Rejonowego w Zawierciu z dnia 16 maja 2012 roku (sygn. akt II K 662/11) popełnione zostało w dniu 17 lipca 2010 roku, a zatem już po wydaniu w dniu 10 stycznia 2008 roku wyroku Sądu Rejonowego w Tarnowskich Górach w sprawie o sygn. akt II K 668/07, a jednocześnie zanim wobec skazanego zapadł którykolwiek z pozostałych wyroków skazujących. Z kolei czyn objęty wyrokiem wydanym w sprawie Sądu Rejonowego w Tarnowskich Górach (sygn. akt II K 678/13) popełniony został po wydaniu w dniu 13 września 2012 roku wyroku w sprawie Sądu Rejonowego w Tarnowskich Górach (sygn. akt VI K 858/12) data wydania którego stanowi datę graniczną dla zbiegu realnego stanowiącego podstawę do orzeczenia kary łącznej w niniejszej sprawie. Przestępstwa za które P. S. (3) został skazany wszystkimi pozostałymi za wyjątkiem opisanych w punktach IV i VI części wstępnej wyroku łącznego orzeczeniami nie pozostawały zatem w zbiegu realnym z żadnym z pozostałych przestępstw popełnionych przez P. S. (1). Ustalenia Sądu Rejonowego w kwestii zachodzących w sprawie niniejszej zbiegów realnych pozostają zatem prawidłowe.

Nie ma przy tym żadnych podstaw, by skutecznie w niniejszej sprawie kwestionować wysokość orzeczonej wobec skazanego zaskarżonym wyrokiem łącznym kary łącznej. Nie tylko bowiem mieści się ona w określonych art. 86 k.k. granicach, lecz także w sposób należyty uwzględniła dyrektywy szczególne wymiaru kary łącznej. Wymierzając karę łączną należy przede wszystkim oznaczyć granice, w których kara ta może być wymierzona (art. 86 k.k.). W przypadku kar pozbawienia wolności składających się na występujący w niniejszej sprawie zbieg realny przestępstw granica kary łącznej możliwej do wymierzenia wynosiła od 4 lat pozbawienia wolności (najwyższa z kar wymierzonych za zbiegające się przestępstwa) do 7 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności (suma zbiegających się kar). Pamiętać bowiem trzeba, że każdorazowo podstawą orzeczenia o karze łącznej pozostają kary jednostkowe wymierzone za poszczególne ze zbiegających się przestępstw, a nie kary łączne orzeczone w wyrokach jednostkowych obejmujących przestępstwa pozostające w zbiegu realnym. Łączeniu w wyroku łącznym podlegają bowiem nie kary łączne orzeczone wyrokami jednostkowymi, lecz kary jednostkowe wymierzone skazanemu za poszczególne z pozostających w zbiegu przestępstw. To zatem te kary jednostkowe, a nie kary łączne wymierzone w wyrokach jednostkowych stanowić mogły podstawę orzeczenia o karze łącznej. Sąd Rejonowy zatem określając granice kary łącznej możliwej do wymierzenia wobec skazanego ustalił te granice błędnie przyjmując za podstawę ich określenia karę łączną wymierzoną wobec skazanego w wyroku Sądu Rejonowego w Tarnowskich Górach z dnia 13 września 2012 roku (sygn. akt VI K 858/12). Powyższe skutkowało z jednej strony podwyższeniem dolnej granicy kary łącznej wymierzanej zaskarżonym wyrokiem do 5 lat pozbawienia wolności, z drugiej jednak w sposób znaczący na korzyść skazanego do błędnego zakreszenia górnej granicy kary łącznej, która przez Sąd Rejonowy określona została na 5 lat i 8 miesięcy pozbawienia wolności, choć przy prawidłowych ustaleniach w tym względzie wynosić powinna 7 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności. W ostatecznym zatem rozrachunku błędy poczynione w tym względzie przez Sąd Rejonowy nie wywołały sytuacji dla skazanego mniej korzystnej niż ta, która wynikać powinna z prawidłowo przeprowadzonych ustaleń Sądu Rejonowego. W zakresie górnej granicy ustawowego zagrożenia błąd Sądu Rejonowego spowodował zakreszenie tej granicy w wymiarze o niespełna dwa lata niższym od prawidłowego, co pozostawało istotnie korzystniejsze dla skazanego niż prawidłowe ustalenie. Z drugiej jednak strony dolna granica kary łącznej określona została w wymiarze o jeden rok wyższym niż prawidłowy. Jak już jednak wspomniano, wymiar kary łącznej 5 lat pozbawienia wolności orzeczonej zaskarżonym wyrokiem, także przy uwzględnieniu prawidłowo określonych granic tej kary nie mógł zostać uznany przez sąd odwoławczy za rażąco niewspółmiernie surowy.

Apelacja osobista skazanego nie była w stanie spowodować zmiany zaskarżonego wyroku poprzez złagodzenie wymiaru kary łącznej orzeczonej wobec skazanego. Nie zawiera ona w swej treści właściwie żadnego konkretnego argumentu, który rozstrzygnięcie o karze łącznej mógłby podważyć. Wbrew tezie zawartej w tej apelacji na sądzie orzekającym w sprawie o wydanie wyroku łącznego nie ciąży obowiązek ukształtowania zbiegów realnych przestępstw

w sposób dla skazanego najkorzystniejszy, z uwzględnieniem konfiguracji skazań dla skazanego najkorzystniejszej. Wedle bowiem art. 569 § 1 k.p.k. oraz art. 85 k.k. warunki do wydania wyroku łącznego zachodzą wówczas, gdy różnymi prawomocnymi wyrokami danej osobie wymierzono kary tego samego rodzaju lub inne podlegające połączeniu za dwa lub więcej przestępstw popełnionych zanim zapadł pierwszy wyrok, choćby nieprawomocny, co do któregokolwiek z tych przestępstw (wyrok SN z dnia 15 marca 2001 roku sygn. akt IV KKN 81/00, LEX nr 51398). Zawarty w art. 85 k.k. zwrot: „zanim zapadł pierwszy wyrok” odnosi się do pierwszego chronologicznie wyroku, który zapadł przed popełnieniem przez sprawcę kolejnego (kolejnych) przestępstwa”. (Uchwała Siedmiu Sędziów Izby Karnej Sądu Najwyższego Sygn. akt I KZP 36/04 z dnia 25 lutego 2005 r. posiadająca moc zasady prawnej). Cezurą dla możliwości połączenia kar orzeczonych różnymi wyrokami pozostaje zatem pierwszy wyrok. Połączeniu wyrokami łącznym pozostają wyłącznie kary za czyny popełnione zanim zapadł pierwszy wyrok co do któregokolwiek z nich. Sąd orzekający w przedmiocie kary łącznej nie dysponuje zatem możliwością przyjęcia w zakresie orzekania o karze łącznej rozwiązań alternatywnych spośród których musiałby wybrać konfigurację dla skazanego najkorzystniejszą. Możliwe jest wystąpienie nie tylko jednego zbiegu realnego, ale i dalszych, przy spełnieniu warunków wskazanych w art. 85 k.k. Jednakże nawet przy kolejnych zbiegach obejmujących drugą, trzecią, itd. grupę przestępstw, zawsze wyjściowym punktem odniesienia będzie pozostawał ten chronologicznie „pierwszy wyrok”, zamykający kolejne „grupy przestępstw” pozostających w zbiegu. Oceny zbiegu realnego dokonywać należy z perspektywy postępowania sprawcy – czy kolejnych przestępstw dopuszcza się po wydaniu wobec niego wyroku (kolejnych wyroków) czy przed nim (nimi). Tylko te ostatnie tworzą zbieg realny, pozwalający na orzeczenie kary łącznej.” (uzasadnienie do Uchwały Siedmiu Sędziów Izby Karnej Sądu Najwyższego Sygn. akt I KZP 36/04 z dnia 25 lutego 2005 r. posiadającej moc zasady prawnej).

Brak było w realiach niniejszej sprawy podstaw do zakwestionowania zaskarżonego orzeczenia. Sąd Okręgowy po przeanalizowaniu okoliczności sprawy nie dopatrył się powodów uzasadniających potraktowanie orzeczonej wobec skazanego kary łącznej za rażąco niewspółmiernie surową. Wydając wyrok łączny, sąd orzekający powinien rozważyć, czy pomiędzy poszczególnymi czynami, za które wymierzono kary, istnieje ścisły związek podmiotowy lub przedmiotowy, czy też związek ten jest dość odległy lub w ogóle go brak, a ponadto powinien rozważyć, czy okoliczności, które zaistniały już po wydaniu poprzednich wyroków, przemawiają za korzystnym lub niekorzystnym ukształtowaniem kary łącznej (Wyrok SN z dnia 1983.10.25, IV KR 213/83, OSNKW 1984/5-6/65). Decydujące znaczenie przy wymiarze kary łącznej ma nadto wzgląd na prewencyjne oddziaływanie kary, w znaczeniu prewencji indywidualnej i ogólnej. Analizując te okoliczności, Sąd Rejonowy w Tarnowskich Górach zasadnie zatem określił wymiar kary łącznej orzekanej wobec skazanego P. S. (2) na 5 lat pozbawienia wolności. Orzeczona kara łączna w stopniu wystarczającym uwzględnia związki przedmiotowe i podmiotowe pomiędzy czynami wchodzącymi w skład zbiegu realnego występującego w niniejszej sprawie. Czyny te, stanowiące każdorazowo przestępstwa przeciwko mieniu, w dwóch przypadkach przestępstwa rozboju (umyślne), w jednym zaś nieumyślnie popełnione przestępstwo paserstwa, dokonane zostały przez oskarżonego na przestrzeni dwóch miesięcy. Wpływ istotnych związków przedmiotowych i podmiotowych pomiędzy tymi czynami na wymiar kary łącznej musi jednak zostać skorygowany względami prewencji indywidualnej i generalnej, które pozostają dla skazanego obciążające z uwagi na jego dotychczasową kilkukrotną karalność, w tym trzykrotną zanim dopuścił się skazany czynów składających się na zbieg realny stanowiący podstawę orzeczenia o karze łącznej.

Również i pozostałe okoliczności mogące posiadać wpływ na wymiar kary łącznej zostały przez Sąd Rejonowy należycie ocenione, z uwzględnieniem przewidzianych przepisami zasad wymiaru kary łącznej. Wprawdzie zauważyć trzeba, że zachowanie skazanego w czasie odbywania kar pozbawienia wolności oceniane jest jako poprawne, to jednak nie można ignorować także takich elementów wydanej wobec skazanego opinii dyrektora placówki penitencjarnej w której skazany przebywa, jak skierowanie dziewięciu wniosków o nałożenie kary dyscyplinarnej wobec skazanego. Orzekając o karze łącznej nie sposób także pominąć i tej okoliczności, że również po popełnieniu przestępstw składających się na zbieg realny stanowiący podstawę wydania zaskarżonego wyroku, skazany dopuścił się kolejnego przestępstwa objętego wyrokiem Sądu Rejonowego w Tarnowskich Górach z dnia 18 października 2013 roku (sygn. akt II K 678/13).

Okoliczność, iż zachowuje się skazany w toku odbywania kary pozbawienia wolności poprawnie, choć bez wątplenia pozostaje okolicznością dla skazanego pozytywną, nie jest tak szczególnie wyjątkowa w obrazie postawy skazanego i jego dotychczasowej karalności, by uzasadniała w obliczu pozostałych okoliczności niniejszej sprawy uznanie orzeczonej wobec skazanego kary łącznej za rażąco niewspółmiernie surową i obniżenie jej wymiaru. Odnosząc się jeszcze do zawartego w apelacji skazanego postulatu, by zaskarżony wyrok skorygować w sposób wytwarzający dla skazanego sytuację korzystniejszą niż istniejąca przed wydaniem zaskarżonego wyroku łącznego, stwierdzić trzeba, że sytuacja ta została w sposób wydatny polepszona. Pomijając znacznie niższy w stosunku do sumy kar jednostkowych podlegających łączeniu wymiar kary łącznej orzeczonej wobec skazanego (suma wynosiła 7 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności, a skazanemu wymierzono karę łączną 5 lat pozbawienia wolności), także uwzględnienie faktycznie podlegających wykonaniu przed wydaniem wyroku łącznego kar jednostkowych prowadzić musi do wniosku o polepszeniu sytuacji skazanego w stosunku do istniejącej przed wydaniem zaskarżonego wyroku. Przed jego wydaniem w ramach kar orzeczonych za przestępstwa pozostające w zbiegu miał skazany do odbycia kary, których suma wynosiła 5 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności. Po wydaniu wyroku łącznego, w zakresie tych kar do wykonania wobec skazanego podlegać będzie wyłącznie kara 5 lat pozbawienia wolności. Nie ma przy tym wbrew wywiodom apelacji skazanego zasady wedle której kara łączna musi zostać ukształtowana w sposób, który stwarza dla skazanego sytuację korzystniejszą od istniejącej przed wydaniem wyroku łącznego. Pogląd taki na tyle konsekwentnie wypowiedzany pozostaje w ostatnich latach w orzecznictwie sądów, że uznać należy tenże pogląd za aktualnie dominujący.

Sąd Okręgowy w Gliwicach oczywiście docenia pozytywne symptomy w postępowaniu skazanego w trakcie odbywania kary pozbawienia wolności, niemniej jednak, przy uwzględnieniu pozostałych okoliczności branych pod uwagę przy orzekaniu o karze łącznej, zwłaszcza liczby popełnionych przestępstw będącej istotnym czynnikiem prognostycznym przemawiającym przeciwko łagodzeniu orzeczenia o karze łącznej, nie pozostają one wystarczające, by uzasadniały uznanie orzeczonej wobec skazanego kary za rażąco niewspółmiernie surową i jej obniżenie. Rażącej niewspółmierności orzeczonej kary nie sposób przyjąć, gdy nie zostały przekroczone granice swobodnego uznania sędziowskiego stanowiącego ustawową zasadę sądowego wymiaru kary. W sprawie niniejszej granic takowych Sąd Rejonowy nie przekroczył. Nie każda przy tym różnica między karą wymierzoną a karą, jaką należałoby wymierzyć, uzasadnia stwierdzenie rażącej niewspółmierności kary (art. 438 pkt 4 k.p.k.). Chodzi tu o różnicę tak istotnej wagi, że kary wymierzonej nie można byłoby w żadnym razie zaakceptować, o różnicę wprost "bijącą w oczy". (wyrok SA w Krakowie II AKa 132/08 z dnia 14.10.2008 KZS 2008/11/64.). W realiach niniejszej sprawy, przy uwzględnieniu elementów mających wpływ na rozstrzygnięcie o karze, w tym w szczególności względów prewencji, nie sposób dopatrzeć się okoliczności, które skutkować mogłyby wnioskiem o rażącej niewspółmierności orzeczonej wobec skazanego zaskarżonym wyrokiem kary łącznej.

Ze względów powyższych, w pozostałym zakresie zaskarżony wyrok łączny Sąd Okręgowy utrzymał w mocy. Zasadził na rzecz obrońcy z urzędu stosowne koszty obrony, a skazanego zwolnił od zapłaty wydatków postępowania odwoławczego, którymi to wydatkami obciążył sąd Skarb Państwa.